

Assessing the Status of Academic Motivation and Employment Hope in Students Concerning Gender and Depression

Tayebati H¹, *Ashrafi Ganjoui F¹, Zarei A¹, Nikaeen Z¹

Author Address

1. Department of Sport Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Corresponding author's email: Far.AshrafGanjooie@iauctb.ac.ir

Received: 20 Apr 2021; Accepted: 11 Feb 2021

Abstract

Background & Objectives: One of the most crucial goals of the educational systems is human resource training for the development of society. Psychological wellbeing is a determining factor in students' success. Mental health problems are prevalent among university students. Approximately 1 in 7 students in the university population encounter depression, i.e., predisposed by educational problems, high living expenses, family expectations, and uncertain job prospects (Neblaker, 2017). The present study aimed at assessing the status of academic motivation and employment hope among students respecting gender and depression.

Methods: This was applied and descriptive-comparative research. The statistical population consisted of undergraduate students of the Faculty of Humanities at the University of Tehran during 2018-2019. In total, 335 students were selected by the convenience sampling method. A researcher-made questionnaire collected the necessary data for participants' demographic information, Academic Motivation Questionnaire (AMQ; Valerand, 1992), Beck Depression Inventory (BDI; 2002), and Qureshi Rad Employment Hope Questionnaire (QREHQ; 2008). The AMQ evaluates students' academic motivation. This questionnaire is developed based on self-determination theory and consists of 28 5-choice items that measure three dimensions of internal motivation (12 items), external motivation (12 items), and the lack of motivation (4 items). BDI measures the severity of depression. This questionnaire was standardized in Iran by Hamidi (2014). The QREHQ examines the employment hope by 20 questions. For ethical reasons, the questionnaires were anonymous, and the study participants' answers remained strictly confidential. Statistical analysis was performed using Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) in SPSS at the significance level of 0.05.

Results: MANCOVA data indicated a significant gender-wise difference in motivational components (internal motivation: $p < 0.001$, external motivation: $p = 0.004$ & the lack of motivation: $p = 0.0001$). However, there was no significant gender-wise difference in employment hopes ($p = 0.11$). Depressed and healthy students were significantly different in the motivational components and employment expectation (internal motivation: $p < 0.001$, external motivation: $p < 0.001$ the lack of motivation: $p < 0.001$, & employment hope: $p < 0.001$).

Conclusion: Motivation is crucial in teaching and learning and can widely affect students' performance in educational and research environments. Thus, reducing students' current concerns about future careers is necessary to increase their academic motivation.

Keywords: Motivation, Employment hope, Depression, Students.

دهد که نگرانی درباره آینده شغلی^۶ یکی از این عوامل است. دانشجویان همواره به دنبال شغلی هستند که علاوه بر تأمین نیازهای مادی، از نظر روحی و روانی نیز آن‌ها را ارضا کند. امید به اشتغال^۷، به درجه‌ای از قابلیت‌های ذهنی برای رسیدن به شغل آینده و بسط و گسترش راه‌های رسیدن به این هدف و به تلاش فرد در این مسیر گفته می‌شود. علاقه به رشته تحصیلی و امید به اشتغال در آینده، حس مسئولیت‌پذیری افراد را افزایش می‌دهد و منجر به افزایش انگیزش تحصیلی آنان می‌شود و بین انگیزش و امید به اشتغال در آینده رابطه وجود دارد (۹). از طرفی افسردگی امید به اشتغال را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. در تحقیق راژندن و همکاران امید به اشتغال کمتر دانشجویان با کاهش سلامت روانی آن‌ها همراه بود (۲). شکیبایی و شریفی و رضوی در پژوهشی دریافتند، امید به اشتغال دانشجویان کمتر از حد متوسط است و اکثر دانشجویان دیدگاه مثبتی درباره آینده شغلی خود ندارند (۱۱، ۱۰، ۵). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که تفاوت‌های جنسیتی یکی از عوامل مؤثر بر انگیزش تحصیلی است. در تحقیق ایزدی و همکاران دانشجویان دختر از انگیزش بیشتری در مقایسه با دانشجویان پسر برخوردار بودند (۱۲). نتایج پژوهش شریفی و همکاران نشان داد که دانشجویان دختر انگیزش درونی بیشتری در مقایسه با دانشجویان پسر دارند (۵). باتوجه به افزایش میزان بیکاری در کشور، شاید بتوان نتیجه گرفت که طی سال‌های اخیر، نگرش دانشجویان به آینده شغلی خود منفی‌تر شده است؛ این موضوع می‌تواند اثرات زیان‌باری را به همراه داشته باشد. به نظر می‌رسد که ناامیدی درباره یافتن شغل در آینده، علت کاهش انگیزش تحصیلی و به دنبال آن افسردگی باشد (۵). در پژوهش فیروزنیا و همکاران، مقایسه میانگین‌های دو گروه دانشجویان دختر و پسر در مؤلفه‌های انگیزش تحصیلی مشخص کرد، پسران از انگیزش تحصیلی بیشتری برخوردار هستند و دلیل احتمالی آن مسئولیت‌های آینده آنان نظیر تهیه مسکن، اداره زندگی و سرپرستی خانواده یا تمایل رسیدن به موفقیت شغلی بهتر در آینده ذکر می‌شود (۱۳). در تحقیق ماکسول و همکاران، امید دستیابی به شغل و درآمد بیشتر از انگیزش‌های مهم‌تر ورود به دانشگاه و تحصیل گزارش شد (۱۴). رواقی با مقایسه دانشجویان دختر و پسر نشان داد، دانشجویان پسر به انگیزه‌های بیرونی چون کسب درآمد و اشتغال و دانشجویان دختر به انگیزه‌های درونی چون علاقه و توصیه‌های والدین توجه بیشتری دارند (۱۵). رشد روزافزون تعداد دانشجویان و خلأ تحقیقاتی نظام‌دار در زمینه احساس بهزیستی در جامعه ایرانی، به خصوص درباره دانشجویان و اهمیت احساس بهزیستی در آن‌ها به عنوان قشر جوان و آینده‌ساز جامعه بر اهمیت انجام پژوهش حاضر می‌افزاید. از طرفی عوارض فردی و اجتماعی اختلال افسردگی، تأثیر امید به اشتغال بر انگیزش تحصیلی و سلامت روانی دانشجویان، ضرورت انجام تحقیقاتی از این دست را نشان می‌دهد. باتوجه به شیوع روزافزون افسردگی و تأثیر آن بر سلامت روانی و انگیزش تحصیلی دانشجویان و نیز باتوجه به این مهم که امید به اشتغال دختران و پسران دانشجو می‌تواند بر انگیزش تحصیلی و

از اهداف مهم‌تر نظام‌های آموزشی، پرورش نیروی انسانی لازم برای رشد و توسعه جامعه است و دانشگاه‌ها به عنوان مکان مهم‌تر پرورش نیروی انسانی متخصص و کارآمد، نقش بسیار مهمی در این زمینه دارند. در این میان بهزیستی روانی^۱ دانشجویان موضوع بسیار مهمی در این زمینه است (۱). مشکلات بهداشت روانی در دانشگاه شیوع فراوانی دارد. حدوداً از هر هفت دانشجو یک نفر در جمعیت دانشگاه مبتلا به افسردگی^۲ است. عواملی چون حضور در کلاس، شرکت در امتحانات، انجام تکالیف و پروژه‌ها، مخارج سنگین و هزینه‌های زندگی، انتظارات خانواده و آینده مهم شغلی از عوامل مستعدکننده افسردگی در بین دانشجویان به‌شمار می‌رود (۲). افسردگی نوعی اختلال خلقی^۳ است که در اشکال و سطوح مختلف وجود دارد و می‌تواند بسیار ناتوان‌کننده باشد؛ زیرا بر نحوه تفکر، احساس و فعالیت‌های روزمره افراد تأثیر می‌گذارد. علائم معمول آن شامل غم، اضطراب، احساس پوچی، ناامیدی، تحریک‌پذیری، احساس بی‌ارزشی و از بین رفتن علاقه به فعالیت‌ها و اختلال خواب است (۳، ۴). یکی از عواملی که تحت تأثیر افسردگی قرار می‌گیرد، انگیزش تحصیلی^۴ دانشجویان است. انگیزش عاملی اساسی در آموزش و یادگیری است که می‌تواند از جهات مختلف بر عملکرد دانشجویان در محیط‌های آموزشی اثرگذار باشد (۵). منظور از انگیزش، تمایل یا اشتیاق برای به دست آوردن موفقیت و شرکت در فعالیت‌هایی بوده که کوشش و توانایی شخصی عامل اصلی موفقیت در آن‌ها است. افرادی که انگیزش بیشتری دارند، برای غلبه کردن بر مشکلات و کسب موفقیت بسیار کوشا هستند؛ حتی بعد از شکست خوردن در انجام کاری، از آن منصرف نمی‌شوند و به کوشش خود تا رسیدن به موفقیت با جدیت ادامه می‌دهند (۶). یکی از نظریه‌های مرتبط با انگیزش نظریه خودتعیین‌گری^۷ است که توسط دسی و رایان (۱۹۸۵) ارائه شد. در این نظریه انگیزش به سه سطح انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی تقسیم می‌شود. انگیزش درونی اشاره به انگیزشی دارد که به صورت درونی و خودجوش، باعث حرکت فرد برای انجام تکلیفی خاص می‌شود؛ درحالی‌که در انگیزش بیرونی، افراد به دلیل پاداش‌ها و محرک بیرونی خواهان انجام تکلیف می‌شوند. در انگیزش بیرونی افراد برای به دست آوردن چیزی فراتر از لذت خود عمل یا تکلیف، فعالیت را انجام می‌دهند. بی‌انگیزگی نیز شرایطی است که فرد هیچ انگیزه‌ای برای انجام فعالیت ندارد و از انجام آن اجتناب می‌کند (۷، ۸). مسیر انگیزش انسان از سلامت روان او تأثیر می‌پذیرد و بر عملکرد و سلامت وی اثر می‌گذارد.

به‌طور کلی انگیزش تحصیلی، از چالش‌های بسیار مهم سیستم آموزشی به‌ویژه در دانشگاه‌ها به‌شمار می‌رود که بر برون‌داد سیستم‌های آموزشی اثرگذار است؛ همچنین از محورهای بسیار حساس فعالیت برنامه‌ریزی آموزشی است. عوامل مختلفی می‌تواند این انگیزش را تحت تأثیر قرار

5. Theory of self-determination
6. Job Prospects
7. Hope for employment

1. Psychological well-being
2. Depression
3. Mood disorder
4. Educational Motivation

سلامت روانی آن‌ها تأثیرگذار باشد، پژوهش حاضر با هدف مقایسه سطوح انگیزش و امید به اشتغال باتوجه به جنسیت و افسردگی انجام شد.

۲ روش بررسی

پژوهش حاضر توصیفی-تحلیلی بود. جامعه آماری تحقیق را دانشجویان سال آخر مقطع کارشناسی دانشکده علوم انسانی دانشگاه تهران در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ تشکیل دادند. نمونه‌گیری در این پژوهش به روش در دسترس صورت گرفت. همچنین باتوجه به تعداد دانشجویان سال آخر این دانشکده که حدود ۱۵۰۰ نفر بودند، براساس جدول مورگان تعداد نمونه‌های پژوهش ۳۰۶ نفر تعیین شد (۱۶). برای حصول اطمینان، توزیع تعداد ۳۵۰ پرسشنامه بین اعضای جامعه انجام پذیرفت. از این تعداد ۳۳۵ پرسشنامه تکمیل شدند و کار آماری روی آن‌ها صورت گرفت. معیارهای ورود به تحقیق شامل داشتن حداکثر ۴۸ واحد درسی برای فارغ‌التحصیل شدن، نداشتن هرگونه اشتغال دائم و نداشتن بورسیه کاری بود. معیارهای خروج از تحقیق همکاری نکردن در تکمیل پرسشنامه‌ها در نظر گرفته شد.

به منظور جمع‌آوری اطلاعات دموگرافیک شرکت‌کنندگان، پرسشنامه مشخصات فردی محقق‌ساخته در اختیار دانشجویان قرار گرفت. برای انجام این پژوهش در مرحله اول، جمع‌آوری اطلاعات کتابخانه‌ای و بررسی پیشینه پژوهش صورت گرفت. در مرحله دوم، اهداف و ابزارهای اندازه‌گیری پژوهش (پرسشنامه‌ها) و نیز چگونگی انجام پژوهش برای دانشجویان توضیح داده شد. در مرحله سوم پرسشنامه‌ها بین دانشجویان توزیع و جمع‌آوری شد. ابزارهای زیر در پژوهش به کار رفت.

- پرسشنامه انگیزش تحصیلی^۱ (AMS) (والراند، ۱۹۹۲): از این پرسشنامه به منظور بررسی انگیزش تحصیلی دانشجویان استفاده شد. این پرسشنامه، بر مبنای نظریه خود-تعیین‌کنندگی ساخته شد و دارای ۲۸ پرسش هفت‌گزینه‌ای است که سه بُعد انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزشی را می‌سنجد. مقیاس نمره‌گذاری پرسشنامه، مقیاسی هفت‌گزینه‌ای است. گزینه ۱ معرف آن است که عبارت (پرسش) مربوط اصلاً با دلیل دانشجو برای دانشگاه رفتن مطابقت ندارد. گزینه‌های ۲ الی ۶، مطابقت کم تا زیاد و گزینه ۷ مطابقت کامل با نظر دانشجو را نشان می‌دهد. والراند و همکاران (۱۹۹۲) این پرسشنامه را هنجاریابی کردند و همسانی درونی آن ۰/۸۱ و همبستگی آزمون-آزمون مجدد^۲ آن ۰/۷۹ به دست آمد. همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی هفت‌عاملی بودن پرسشنامه را تأیید کرد. هفت عامل عبارت است از: انگیزش درونی (برای دانستن): انگیزش درونی (برای دستاورد): انگیزش درونی (برای تجربه تحریک): انگیزش بیرونی (تنظیم منسجم): انگیزش بیرونی (تنظیم درون‌فکنی‌شده): انگیزش بیرونی (تنظیم برون‌فکنی‌شده): بی‌انگیزگی (۱۷). پرسشنامه شامل سه خرده‌مقیاس انگیزش درونی (دوازده سؤال)، انگیزش بیرونی (دوازده سؤال) و بی‌انگیزگی (چهار سؤال) است که در مجموع این مقیاس ۲۸ ماده دارد. ویسکرمی و همکاران (۱۳۹۱) میزان آلفای کرونباخ را برای

خرده‌مقیاس‌های انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۵ و ۰/۷۶ به دست آوردند؛ همچنین نتایج تحلیل عاملی تأییدی حاکی از برازندگی کامل مدل بود (۱۸).

- نسخه دوم پرسشنامه افسردگی بک^۳ (بک، ۱۹۹۶): به منظور سنجش شدت افسردگی دانشجویان از نسخه دوم پرسشنامه افسردگی بک استفاده شد. پرسشنامه دارای ۲۱ سؤال است و براساس طیف چهارگزینه‌ای لیکرت با سؤالاتی مانند نسبت به آینده بدبین نیستم (نمره ۱) و احساس می‌کنم امیدی به آینده نیست و اوضاع فقط بدتر می‌شود (نمره ۴)، به سنجش افسردگی می‌پردازد. این پرسشنامه نسخه تجدیدنظرشده نسخه اول پرسشنامه افسردگی بک است که در سال ۱۹۹۶ توسط بک هنجاریابی شد و روایی و پایایی آن به تأیید رسید (۱۹). این پرسشنامه در ایران توسط حمیدی و همکاران (۱۳۹۴) هنجاریابی شد و ضریب همبستگی درون‌طبقه‌ای آن ۰/۸۱ به دست آمد. ثبات داخلی آزمون نیز از روش آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بود؛ همچنین روایی همگرای پرسشنامه بک از طریق سنجش همبستگی آن با نمره کل پرسشنامه سلامت عمومی^۴ ۰/۸ به دست آمد (۲۰).

- پرسشنامه امید به اشتغال (قریشی راد، ۲۰۰۸): این پرسشنامه بیست سؤال دارد و هدف آن ارزیابی میزان امید به اشتغال و عوامل مؤثر در آن است. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس طیف پنج‌گزینه‌ای شامل کاملاً موافقم (نمره ۵)، موافقم، بی‌نظر، مخالفم و کاملاً مخالفم (نمره ۱) است. بیشترین نمره ۱۰۰ و کمترین نمره ۲۰ و حد متوسط نمره ۶۰ خواهد بود. قریشی راد (۲۰۰۸) پایایی پرسشنامه را ۰/۸۳ گزارش کرد؛ همچنین روایی آن توسط تحلیل عاملی تأییدی به تأیید رسید (۱۱). برای رعایت ملاحظات اخلاقی، پرسشنامه‌ها بدون نام بودند و به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که مطالب نوشته‌شده در پرسشنامه‌ها کاملاً محرمانه باقی خواهند ماند. تحلیل آماری با روش تحلیل واریانس چندمتغیره (مانوا) و با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۱۸ انجام گرفت. سطح معناداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

۳ یافته‌ها

توزیع افراد مطالعه‌شده برحسب افسردگی در دانشجویان زن و مرد، در جدول ۱ آورده شده است. باتوجه به جدول ۱، میزان افسردگی دختران (۳۴ درصد)، کمتر از پسران (۴۸ درصد) بود. میانگین و انحراف معیار متغیرهای انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی در دانشجویان افسرده و عادی و در دو جنس، در جدول ۲ مشاهده می‌شود.

جدول ۲ نشان می‌دهد، درمقایسه با دانشجویان عادی، دانشجویان افسرده انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و امید به اشتغال کمتر و بی‌انگیزگی بیشتری دارند؛ همچنین زنان درمقایسه با مردان دارای انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و امید به اشتغال بیشتر و بی‌انگیزگی کمتری هستند.

به منظور مقایسه مؤلفه‌های انگیزش و امید به اشتغال در بین زنان و مردان و نیز دانشجویان افسرده و عادی از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره استفاده شد. نتایج نشان داد، اثر گروه بر سطوح انگیزش و امید به اشتغال بین زنان و مردان ($F=6/49, p<0/001$).

3. Beck Depression Inventory-II (BDI-II)
4. General Health Questionnaire

1. Academic Motivation Scale
2. Test-retest correlation

۰/۹۲=لانداى ويلكز) و نیز بین دانشجویان افسرده و عادى (لانداى ويلكز) معنادار است. این امر (۰/۰۰۱ < p، F=۶۱/۹۵، ۰/۵۷=لانداى ويلكز) معنادار است. نتایج بررسی در جدول ۳ ارائه شده است. بیانگر آن است که بین زنان و مردان و نیز بین دانشجویان افسرده و

جدول ۱. آمار توصیفی متغیر انگیزش در میزان افسردگی در دو جنس

گروه متغیر	زن		مرد		جمع	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
افسرده	۴۹	۳۴/۰۲	۹۲	۴۸/۱۷	۱۴۱	۴۲
وضعیت افسردگی عادى	۹۵	۶۵/۹۸	۹۹	۵۱/۸۳	۱۹۴	۵۸
جمع	۱۴۴	۴۳	۱۹۱	۵۷	۳۳۵	۱۰۰

جدول ۲. آمار توصیفی (میانگین و انحراف معیار) متغیرهای انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزگی به تفکیک جنسیت و میزان افسردگی

گروه متغیر	تعداد	انگیزش درونی		انگیزش بیرونی		بی‌انگیزگی		امید به اشتغال
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	
وضعیت افسرده	۱۴۱	۲۹/۱۱	۷/۶۵	۲۸/۳۰	۷/۹۷	۱۳/۵۳	۳/۶۰	۳۰/۲۴
وضعیت افسردگی عادى	۱۹۴	۴۰/۱۰	۹/۳۶	۴۲/۹۱	۹/۶۸	۹/۴۹	۳/۳۹	۳۵/۳۷
زن	۱۴۴	۳۸/۴۷	۹/۰۵	۳۹/۴۸	۱۰/۳۷	۱۰/۲۱	۳/۳۵	۳۴/۰۴
جنسیت مرد	۱۹۱	۳۳/۲۱	۱۰/۵۰	۳۴/۷۱	۱۱/۹۵	۱۱/۹۳	۴/۳۰	۳۲/۵۸

جدول ۳. نتایج آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره به منظور مقایسه متغیرها در گروه‌های جنسی و متغیر افسردگی

شاخص آماری منابع تغییرات	مقدار F	مقدار p	ضریب اتا
انگیزش درونی جنسیت	۲۳/۱۶	۰/۰۰۱	۰/۰۶
انگیزش درونی افسردگی	۱۳۰/۷۳	۰/۰۰۱	۰/۲۸
انگیزش بیرونی جنسیت	۱۴/۶۳	۰/۰۰۴	۰/۰۴
انگیزش بیرونی افسردگی	۲۱۴/۷۶	۰/۰۰۱	۰/۳۹
بی‌انگیزگی جنسیت	۱۵/۷۷	۰/۰۰۱	۰/۰۴
بی‌انگیزگی افسردگی	۱۰۹/۹۲	۰/۰۰۱	۰/۲۴
جنسیت	۲/۵۰	۰/۱۱۰	۰/۰۰
امید به اشتغال افسردگی	۳۳/۲۹	۰/۰۰۱	۰/۰۹

تحقیق شریفی و همکاران همخوانی دارد. آن‌ها نشان دادند که امید به اشتغال دانشجویان کمتر از متوسط و نیز انگیزش تحصیلی آنان در سطح کمتری است (۵).

داشتن شغل سهم مهمی در هویت اجتماعی و فرایند اجتماعی شدن فرد دارد و بخش مهمی از شخصیت فرد است. از طریق اشتغال، فرد به صحنه فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی کشیده می‌شود و می‌تواند نیازهای مادی و معنوی خود را تأمین کند؛ در نتیجه یکی از دلایل اصلی دانشجویان برای ورود به دانشگاه، کسب مسدردک به منظور دستیابی به شغل است (۱۱) که با توجه به افزایش نرخ بیکاری در کشور طی سال‌های اخیر و نگرش منفی دانشجویان به آینده شغلی خود، ناامیدی از اشتغال دور از انتظار نیست. از طرفی با توجه به اینکه اشتغال‌پذیری (شاغل شدن) دانشجویان با امیدواری رابطه مستقیمی دارد، بیکاری زیاد فارغ‌التحصیلان آموزش عالی سبب می‌شود میزان امیدواری به اشتغال دانشجویان کاهش یابد.

انگیزش تحصیلی عامل بسیار مهمی در پیشرفت تحصیلی است. در بررسی انگیزش تحصیلی، نتایج این پژوهش نشان داد که بین

یافته‌های حاصل از جدول ۳ نشان می‌دهد، در مؤلفه‌های انگیزش بین زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد (انگیزش درونی: $p < 0/001$)، (انگیزش بیرونی: $p = 0/004$)، (بی‌انگیزگی: $p < 0/001$)؛ اما بین دانشجویان دختر و پسر در متغیر امید به اشتغال تفاوت معناداری مشاهده نمی‌شود؛ همچنین در مؤلفه‌های انگیزش و امید به اشتغال بین دانشجویان افسرده و عادى تفاوت معناداری وجود دارد (انگیزش درونی: $p < 0/001$)، (انگیزش بیرونی: $p < 0/001$)، (بی‌انگیزگی: $p < 0/001$)، (امید به اشتغال: $p < 0/001$).

۴ بحث

این پژوهش با هدف بررسی وضعیت انگیزش تحصیلی و امید به اشتغال دانشجویان با توجه به جنسیت و افسردگی انجام شد. نتایج مشخص کرد، امید به اشتغال دانشجویان کمتر از متوسط است و در دو جنس تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش شکیبایی و همکاران همخوان است. آن‌ها دریافتند، امید به اشتغال دانشجویان کمتر از متوسط است (۱۰). همچنین یافته‌ها با نتایج

معنادار یافتند. در این تحقیق امید به اشتغال کمتر دانشجویان، با کاهش سلامت روانی آن‌ها همراه بود (۲۳). افسردگی باعث به‌وجود آمدن احساس بی‌کفایتی تحصیلی و نگرش بدبینانه به تحصیل و افزایش بی‌انگیزگی می‌شود (۲۳). در تبیین این نتایج می‌توان عنوان کرد که افسردگی، امید را برای یافتن کار و شغل مرتبط با رشته تحصیلی از بین می‌برد و متعاقباً این شرایط روحی روانی سبب از بین رفتن انگیزش برای ادامه تحصیل خواهد شد.

باتوجه به اینکه انگیزش یکی از عوامل اساسی در آموزش و یادگیری است و می‌تواند از جهات مختلف بر عملکرد دانشجویان در محیط‌های آموزشی و پژوهشی اثرگذار باشد، لازم است به‌منظور کاهش نگرانی‌های موجود درباره آینده شغلی در دانشجویان و در نتیجه افزایش انگیزش تحصیلی آن‌ها اقدامات لازم انجام شود.

۵ نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد، باوجود انگیزش تحصیلی بیشتر دختران، بین امید به اشتغال دانشجویان در دو جنس تفاوت معناداری وجود ندارد؛ همچنین افسردگی عامل مؤثری بر انگیزش تحصیلی و امید به اشتغال دانشجویان است.

۶ تشکر و قدردانی

در نهایت از تمامی عزیزانی که به‌نوعی در اجرای این پژوهش نقش داشتند و روند اجرای آن را تسهیل کردند، قدردانی می‌شود.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیه اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان
مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز است. ملاحظات اخلاقی رعایت شده در پژوهش به این شرح بود: همه افراد به‌شکل کتبی اطلاعاتی درباره پژوهش دریافت کرده و در صورت تمایل در آن مشارکت کردند؛ این اطمینان به افراد داده شد که تمامی اطلاعات محرمانه هستند و برای امور پژوهشی استفاده خواهند شد؛ به‌منظور رعایت حریم خصوصی، نام و نام خانوادگی شرکت‌کنندگان ثبت نشد.

رضایت‌نامه انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافی ندارند.

منابع مالی

تأمین منابع مالی این پژوهش از هزینه‌های شخصی بوده و توسط هیچ نهاد یا سازمانی تأمین نشده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول داده‌ها را جمع‌آوری کرد. سپس نویسندگان اول و دوم داده‌های به‌دست‌آمده را آنالیز و تفسیر کردند. نویسندگان سوم و چهارم در نگارش نسخه دست‌نوشته همکار اصلی بودند. همه نویسندگان نسخه دست‌نوشته نهایی را خواندند و تأیید کردند.

مؤلفه‌های انگیزش دختران و پسران دانشجو تفاوت معناداری وجود دارد و دختران دارای انگیزش درونی و بیرونی بیشتر و بی‌انگیزگی کمتری درمقایسه با پسران هستند. باتوجه به اینکه در زندگی آینده مسئولیت تأمین مخارج زندگی بر عهده مردان است این امر می‌تواند باعث ایجاد تنش و دغدغه فکری زیادی در مردان شود و بر انگیزش آن‌ها اثر منفی بگذارد. از طرفی به‌نظر می‌رسد در سال‌های اخیر به‌دلیل افزایش نرخ بیکاری افراد تحصیل‌کرده، انگیزش تحصیلی پسران که اشتغال در اولویت زندگی آن‌ها قرار دارد، کمتر از دختران باشد. از سویی وقتی فرد احساس می‌کند فعالیت‌های تحصیلی او، دستیابی به اهداف یا نیازهایش (اشتغال) را در پی ندارد، نیروی روان‌شناختی انگیزش کاهش می‌یابد و فرد دچار بی‌انگیزگی می‌شود؛ این مسئله در پسران به‌دلیل مسئولیت‌های آینده آنان، نظیر تهیه مسکن، اداره زندگی و سرپرستی خانواده بیشتر نمود پیدا می‌کند (۲۱).

در تبیین بیشتر بودن انگیزش درونی و بیرونی دختران، می‌توان گفت که زنان به‌علت داشتن مسئولیت کمتر درمقایسه با مردان در آینده و داشتن شغل، دارای استرس کمتری هستند و شاید به همین دلیل انگیزش بیشتری درمقایسه با مردان دارند. امروزه افزایش مخارج هنگفت زندگی، انگیزش بیرونی کسب درآمد را برای زنان پررنگ‌تر کرده است؛ همچنین تمایل و علاقه زنان به مشارکت در سطحی برابر با مردان در جامعه، انگیزش آن‌ها را برای تحصیل، به‌منزله دروازه ورود به عرصه‌های اجتماعی و بازار کار افزایش داده است؛ این مسئله به‌عنوان انگیزش درونی حضور در اجتماع، نمود پیدا کرده است. محقق پژوهشی در توجه و تبیین زیاد بودن انگیزش دختران نیافت.

این نتایج با پژوهش فیروزنیا و همکاران که نشان دادند، پسران از انگیزش تحصیلی بیشتری برخوردار هستند، همسو نیست. دلیل احتمالی آن می‌تواند قدیمی بودن پژوهش و نیز افراد نمونه در این تحقیق باشد. پژوهش آن‌ها در سال ۱۳۸۸ و در دانشگاه علوم پزشکی انجام شد که در آن زمان شرایط اشتغال و بازار کار برای افراد تحصیل‌کرده در رشته‌های علوم پزشکی اصفهان، به‌خصوص برای پزشکان مرد به‌مراتب بهتر بود (۱۳). یافته‌ها مشخص کرد، امید به اشتغال و انگیزش درونی و بیرونی دانشجویان افسرده کمتر و بی‌انگیزگی آن‌ها بیشتر از دانشجویان عادی است.

اختلال در انگیزش و افسردگی رابطه‌ای دوسویه دارد. اختلال در انگیزش می‌تواند در سطح احساسات و رفتار باعث بروز مشکلاتی چون افسردگی و افت چشمگیر عملکرد فردی، اجتماعی و تحصیلی فرد شود. افسردگی نیز بر نحوه تفکر، احساسات و فعالیت‌های روزمره افراد تأثیر می‌گذارد و سبب از بین رفتن علاقه به فعالیت‌ها و انگیزش تحصیلی می‌شود (۴).

امیدداشتن فرآیندی است که طی آن، فرد هدف‌های خود را تعیین می‌کند، راهکارهایی برای رسیدن به آن‌ها تدارک می‌بیند، انگیزش لازم را برای اجرای این راهکارها به‌وجود می‌آورد و در طول مسیر حفظ می‌کند. افسردگی، امیدواری دانشجویان را تحت تأثیر قرار می‌دهد و باعث کاهش امید به اشتغال در آن‌ها می‌شود (۲۲).

راژندرام و همکاران رابطه اضطراب و افسردگی را با امید به اشتغال

References

1. Puthran R, Zhang MWB, Tam WW, Ho RC. Prevalence of depression amongst medical students: a meta-analysis. *Med Educ*. 2016;50(4):456–68. <https://doi.org/10.1111/medu.12962>
2. Uebelacker LA, Tremont G, Gillette LT, Epstein-Lubow G, Strong DR, Abrantes AM, et al. Adjunctive yoga v. health education for persistent major depression: a randomized controlled trial. *Psychol Med*. 2017;47(12):2130–42. <https://doi.org/10.1017/s0033291717000575>
3. Alsarairoh FA, Aloush SM. Mindfulness meditation versus physical exercise in the management of depression among nursing students. *J Nurs Educ*. 2017;56(10):599–604. <https://doi.org/10.3928/01484834-20170918-04>
4. Cahuas A, He Z, Zhang Z, Chen W. Relationship of physical activity and sleep with depression in college students. *J Am Coll Health*. 2020;68(5):557–64. <https://doi.org/10.1080/07448481.2019.1583653>
5. Sharifi T, Ebrahim Bay SEB, Najafi Hodk F, Mohammadi A. Relationship between academic motivation and students' attitude towards future job in the students of Torbat Heydariyeh university of medical sciences. *Qom University of Medical Sciences Journal*. 2020;14(1):74–84. [Persian] <http://dx.doi.org/10.29252/qums.14.1.74>
6. Azad Y, Farahbakhsh K, Shafiabadi A, Salimi Bajestani H, Rabiei M. The role of career selection skills on student motivation in Shahrekord university. *Counseling Culture and Psychotherapy*. 2018;9(36):51–75. [Persian] <https://dx.doi.org/10.22054/qccpc.2018.35734.1964>
7. Deci EL, Schwartz AJ, Sheinman L, Ryan RM. An instrument to assess adults' orientations toward control versus autonomy with children: Reflections on intrinsic motivation and perceived competence. *Journal of Educational Psychology*. 1981;73(5):642–50. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.73.5.642>
8. Lee Y, Lee J, Hwang Y. Relating motivation to information and communication technology acceptance: Self-determination theory perspective. *Computers in Human Behavior*. 2015;51:418–28. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.05.021>
9. Namazi A, Sigharchian M. The midwifery students' opinion about their professional future. *Educational Development of Judishapur*. 2014;5(1):21–7. [Persian] https://edj.ajums.ac.ir/article_79687_304e21077382317638a12a49737c7c60.pdf
10. Shakibaei D, Iranfar S, Montazeri N, Rezaei M, Yari N. The degree of motivation of medical students towards their degree at different educational levels. *Iran Journal of Medical Education*. ۲۰۰۵;۱۴(۵۷):1–15. [Persian]
11. Ghoreyshi Rad FS. (Barrasie mizaneomidvari be eshteghal dar ayande ye daneshjooyane reshtehaye olum ensani) Assessing the level of hope for future employment of students Humanities. *Journal of Isfahan University*, 29(1): 47-66. [Persian]
12. Izadi S, Jouybari L, Behnampoor N, Taghavi A, Baijy F. Academic motivation and associated factors of the Golestan University of Medical Sciences. *Development Strategies in Medical Education*. 2014;1(2):44–50. [Persian] <http://dsme.hums.ac.ir/article-1-75-en.pdf>
13. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. The relationship between academic motivation and academic achievement in medical students of Isfahan university of medical sciences. *Iranian Journal of Medical Education*. 2009;9(1):79–84. [Persian] <https://ijme.mui.ac.ir/article-1-934-en.pdf>
14. Maxwell G, Cooper M, Biggs N. How people choose vocational education and training programs: social, education and personal influences on aspiration. National Centre for Vocational Education Research; 2000.
15. Ravaghi V, Sadra AR, Borzabadi Farahani N. The motivation of dental students to enter the dental school, 2003. *Journal of Dental School Shahid Beheshti University of Medical Science*. 2005;22(4):597–604. [Persian]
16. Krejcie RV, Morgan DW. Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 1970;30(3):607–10. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
17. Vallerand RJ, Pelletier LG, Blais MR, Briere NM, Senecal C, Vallieres EF. The academic motivation scale: a measure of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education. *Educational and Psychological Measurement*. 1992;52(4):1003–17. <https://doi.org/10.1177/0013164492052004025>
18. Fazel Z, Yazdkhasti F. Developing a structural equation modeling of the role of academic stressors on resilience, motivation and academic burnout among pre-university female in Isfahan. *New Educational Approaches*. 2017;11(2):107–26. [Persian] <https://dx.doi.org/10.22108/nea.2017.21489>
19. Beck AT, Steer RA, Brown G. Beck depression inventory–II. American Psychological Association; 2011. <https://doi.org/10.1037/t00742-000>
20. Hamidi R, Fekrizadeh Z, Azadbakht M, Garmaroudi G, Taheri Tanjani P, Fathizadeh S, et al. Validity and reliability Beck Depression Inventory-II among the Iranian elderly Population. *Journal of Sabzevar University of Medical Sciences*. 2015;22(1):189–98. [Persian] http://jsums.medsab.ac.ir/article_550_c326338d69b115a13f8996b01613b38f.pdf
21. Alambagi A, Amiri R, Sahebdel S. The role of employability skills in agricultural students educational motivation in Imam Khomeini higher education center, Iran. *Journal of Agricultural Education Administration Research*. 2016;8(37):49–62. [Persian] <https://dx.doi.org/10.22092/jaeear.2016.106878>
22. Bayani AA, Bayani A, Rajabi A. The relationship between psychological capital, hope for employment and academic burnout with mental health among students of Islamic Azad University-Azadshahr Branch: a path analysis. *Journal of Health Promotion Management*. 2016;5(5):40–7. [Persian] <http://dx.doi.org/10.21859/jhpm-06016>
23. Rajandram RK, Ho SM, Samman N, Chan N, McGrath C, Zwahlen RA. Interaction of hope and optimism with anxiety and depression in a specific group of cancer survivors: a preliminary study. *BMC Res Notes*. 2011;4:519. <https://doi.org/10.1186/1756-0500-4-519>